

Dojčiace kravy a Slovensko

Chov mäsového dobytku na Slovensku bol dlhé roky zabúdaným odvetvím živočišnej výroby. Nazdávam sa, že si zaslúži rovnakú pozornosť ako chovy iných druhov hospodárskych zvierat, pretože je spôsobom produkcie potravín, zamestnania ľudí, ako aj údržby kultúrneho rázu krajiny.

Nikto so mnou nebude polemizovať, že Slovensko je zelenou hornatou krajinou. Vyše 60 % územia tvoria hornaté oblasti a viac ako 40 % pokrýva les. Sme jednou z najzelenších krajín Európy. Do vienka od predkov sme dostali 850 000 ha trvalých trávnych porastov (TTP). Drvivá väčšina z nich je lokalizovaná v horských a podhorských oblastiach, kde každá poľnohospodárska produkcia je veľmi tvrdá drina. Pasenie hospodárskych zvierat dokáže efektívne využívať biomasu TTP na kvalitné potraviny živočišneho pôvodu.

Sektor chovu mäsového dobytku do roka 2018 rástol, aby sa zastabilizoval na počte 66 000 kráv matiek. To je 37 % stavu všetkých kráv v SR ku koncu roka 2020. Nárast počtu dojčiacich kráv by mal poukazovať na úspešný príbeh. Z počiatočnej nuly v roku 1993 a pomalom rozbehu v deväťdesiatych ro-

koch sme v 2004 vstupovali do únie s vynegociovanými 28 080 prémievými právmi, pri skutočnom stave okolo 15 000 dojčiacich kráv. Bol to vtedy takmer zázrak. Ale snívajú sme o 50 000 v horizonte nasledujúcich desiatich rokov. Dnes máme 66 000. Som hrdý na našich chovateľov, ktorí tento spôsob chovu rozvíjali takmer bez podpory štátu. Pozerali sme sa a ticho sme závideli, ako naši západní susedia nakupovali kvalitný plemenný materiál v celej Európe s vysokou štátnou dotáciou. Pozerali sme a ticho sme závideli ako zvelaďovali systém chovu, selekcie a produkcie plemenných býkov na odchovniach

s podporou vlastného rezortu, vlastného štátu. Bola to dlhodobá investícia. A dnes sa im investícia pomaličky vracia v produkcii mäsa, vývoze teliat ale hlavne vo vývoze plemenného materiálu. U nás sa nezainvestovalo, mäsiarstvo sa rozpadlo a domáca spotreba klesla na 5 kg na osobu. Odporúčaná spotreba hovädzieho mäsa na obyvateľa je podľa WHO 12 kg. Aj tých 5 kg je z 80 % tvorených lacným importovaným mrazeným mäsom do výrobkov. A o kvalitné odstavené teľatá s potenciou vysokej intenzity rastu vo výkrme, hlavný produkt chovu mäsového dobytku, nie je na domácom trhu záujem. Teľatá sú na Slovensku nepre-

dajné, a preto sú vo veľkej väčšine v živom stave predávané na výkrm do zahraničia. Taký je skutočný stav. Niečo nám tu nefunguje.

Situácia by mohla byť aj iná. Nemuseli by sme dovážať až 80 % potreby hovädzieho mäsa. Dokážeme nakrmiť našich občanov kvalitnou hovädzinou z domácej produkcie. Celkovo Slovensko potrebuje 26 750 ton. Z 66 000 dojčiacich kráv sa pri 65 % udávanej miere odchovu vyprodukuje 42 250 teliat. Po odrátaní jalovičiek na obrat stáda by do výkrmu mohlo ísť 29 000 teliat. Hneď v tomto roku by bolo možné vyprodukovať 13 356 ton, čo je 48 % potreby hovädzieho mäsa pre našich občanov. A to máme rezervy. Tie sú spôsobené aj dlhodobým podhodnotením podpory pre sektor dojčiacich kráv. Veľmi by pomohlo vyrovnanie podpory celej produkčnej vertikály hovädzieho mäsa aspoň na úroveň štátov V4. Nemusí ísť o jednoduchú podporu na VDJ. Podporíme kravu s odchovaným teľatom, podporíme intenzifikačné opatrenia pre zlepšenie miery odchovných teliat, podporíme technologický pokrok, podporíme manažment živín na farmách, podporíme údržbu krajiny – ekosystémové služby. Systém dojčiacich kráv nutne potrebuje podporiť,

lebo v poslednom programovom období sa na chovateľov mäsového dobytku zabudlo. ZCHMD vypracoval súbor podpôr, ktorých aplikáciou by bolo možné zvýšiť produkciu teliat na ďalší výkrm o 7 000. Tým by bolo možné vyprodukovať o 2 170 ton hovädziny viac, čo by predstavovalo 56 % ročnej potreby. Samozrejme tieto opatrenia by boli neúčinné bez „nakopnutia“ spracovateľského priemyslu a propagácii domácej spotreby.

Predaj teliat na výkrm do zahraničia dnes vygeneruje, hrubým odhadom, 25 miliónov eur tržieb. Koľko zdaniteľných tržieb by vygeneroval výkrm, spracovanie a predaj hovädzieho mäsa

domácim konzumentom? Koľko pracovných miest vo výkrme a spracovaní mäsa by sa vytvorilo v regiónoch, ktoré sú charakterizované vysokou mierou nezamestnanosti? Koľko ľudí by nemuselo visieť v sieti sociálnej záchrany, ale produkovalo by pridanú hodnotu, zdaniteľné príjmy štátu a DPH z realizovanej produkcie? Nestojí to za investíciu vo forme podpory?

Dajme na imaginárnu váhu 25 miliónov ľahkých peňazí dnes voči dlhodobéj investícii, ktorá nám zabezpečí kvalitné potraviny, obživu pre ľudí, a aj zelenú krajinu.

PETER POLÁK, Zväz chovateľov mäsového dobytku na Slovensku

